

DISSERTATIO JURIDICA,
DE
PACTIS
ANTENUPTIALIBUS

VIII. CAP. GB.

QUAM
ADNUENTE CONSULTISSIMA FACULT. JURIDICA
IN REG. ACAD. AEOËNSI,

PRÆSIDE
MATTHIA CALONIO,
JURIS PROF. REG. ET ORD.

Publicæ disquisitioni submittit

FRIDERICUS MELART,
Wiburgensis.

In AUDITORIO MAJORI Die XX Junii MDCCLXXXI.

H. A. M. C.

A B O Æ

Impressa apud Viduam Reg. Acad. Typ. J. C. FRENCKELL.

deprehenduntur: ita idem circa hanc accidit bonorum communionem, quippe quæ, cum ex intentione legum latoris pacis ac mutuæ concordiae nutrix, & conciliatrix nuptiarum esse nunquam non deberet, in infaustam litium ac discordiarum matrem & grave matrimoniorum obstaculum degenerare aliquando posset, nisi temperamentum quoddam pro re nata adhibere eidem liceret. Sane, quoties vel magna adest inter futuros conjuges ætatis simulac facultatum disparitas; vel secundæ ineuntur nuptiæ, liberis ex priori thoro sive utrinque, sive ab alterutro solum latere existentibus; vel beatæ bonis paternis virgini proculus se offert, ære alieno gravatus, insuper in promissa facilis, spei plenus & liberalitatis famam ubique captans: toties fere justa adest metuendi caussa, tristitium ac periculosissimorum eventuum plenum futurum esse matrimonium, nisi generalis illa legis de communicandis bonis provisio, provisione quam adjunt hominis, quæ potentior semper esse solet, quodantenus corrigatur. An credet aliquis, defunctæ e. g. uxoris liberos, æquo laturos animo præreptam sibi a paupere pariter ac ingrata noverca, non tam seniles amores, quam lucrum potius captante, ultra semissem integram vel trientem speratæ paternæ hereditatis? An continuis calebit ignibus pectus dotatæ bene uxoris in maritum, cujus culpa, cum de suo laute vivere potuisset, imprudens ad mendicantem redacta, esurire cogitur? Nonne funesta ex his caussis enata sæpe fuisse dissidia, & integras familias capi-

capitalibus inter se inimiciis commissas quotidiana loquitur experientia? Hinc cum publicæ rei valde intersit, omnes, quoad ejus fieri possit, inter eos in primis, quos aut connubiale foedus, aut communis sanguis, aut adfinitas conjunxerunt, præcidi rixarum occasiones; neque cogendos ad eam quæ ex lege est bonorum societatem conjuges Jura nostra voluerunt: sed privato potius nuptiales tædas meditantium arbitrio permiserunt, utrum eadem uti, an super aliis atque aliis, quas circumstantiarum ratio suggesserit, circa bona sua conditionibus de futuro matrimonio pacisci velint. Quod quidem legibus nostris vitio tanto minus verti debet, quo manifestius sit, ad summam, quæ per rerum naturam haberi potest, juris civilis perfectionem id in primis conducere, ut in causis cum salute universæ civitatis immediate non connexis & singulare tantum paciscentium commodum concernentibus, quamvis & generalem iis præscribere expediat normam, connata sua cuique constet libertas, juri pro se introducto, si id e re sua esse intellexerit, renunciandi. Est scilicet legum civilium cavere solummodo, ne obtentu hujus libertatis quidquam in fraudem aliorum & publicæ rei detrimentum admitti queat. Quia vero a nemine, quod equidem resciverim, data opera expositum est, quid circa hæc pacta ex patriæ Jurisprudentiæ principiis justum sit, inutiles & actus defungi labore fortassis non videbimur, si doctrinam hanc, cujus in praxi forensi multiplex est usus, via ac ratione, quoad per tenues

lieuerit vires, discussam præfenti opella exhibeamus. Innocuo autem conatu, fin minus gratiam, saltim nec reprehensionem Candidi Lectoris inituros nos speramus.

§. I.

Pacta antenuptialia nobis nihil sunt aliud, quam conventiones ab iis quorum interest initæ, quibus, quæ ex jure communi inter futuros conjuges esse deberet bonorum societas, præter illius tenorem, vel tollitur penitus, vel alia atque alia ratione determinatur (a). Nomen autem inde fortita sunt, quod ad essentiam eorum pertineat, ut *ante nuptias*, id est, matrimonio per benedictionem sacerdotalem nondum consummato, cum neutri quidquam adhuc juris in bonis alterius competit, debeant iniri (b).

(a) *Est* quod recte monuit JAVOLENUS l. 102 ff. de div. leg. Juris, omnis definitio in Jure civili periculosa. Parum est enim ut non subverti possit. Et dixeris fere hoc ipsum in datam etiam a nobis definitionem optime quadrare. Ut ergo, quæ suboriri forte hic posset, evitetur confusio, observasse juvabit esse aliam latiore, strictiorem aliam pactorum antenuptialium significationem. Late sumtum hoc vocabulum, omnes quasunque, quæ inter futuros conjuges nuptiarum occasione ineuntur pactiones sub se comprehendunt. Atque hoc sensu, quæ vel constitutionem dotis mututinalis IX. 2. GB. vel largitionem nuptialem parentum XVI. 1. GB. vel donationem propter nuptias, ibd. in fine; vel successionem conjugis super-

superstitis in bona prædefuncti; vel *unionem prolis* inter secundos conjuges, rarissime quamvis nostratibus usitatam, adtingunt pacta, si modo ante nuptias percussa sint, & ad has *conditionis* instar *sine qua non* se habeant, antenuptialium nomine compellari vulgo solent. *Strictiori* vero in sensu adhibitum ea tantum denotat pacta, de quibus excitatus in rubro dissertationis locus *Cap. VIII. GB.* disponit, & quæ ibidem vernacula lingua dicuntur, *Förord emellan them som vilja Hjonlag bygga: Förord förr Äbtenskapet, om then giftorätt hvartbera njuta skal*, quorumque a *pactis dotalibus* proprie sic dictis & *successoriis*, quibus cum confundi haud raro solent, diversa longe est ratio, cæu infra §. III. ex instituto docebitur. Hanc autem nobis jam placuisse vocis hujus acceptionem, adeoque, nec definitionem nostram ad alia extendi debere pactorum antenuptialium genera, per se liquet.

- (b) Jure hodierno ad producendos effectus matrimonii civiles necessariam amplius non esse consensionem thalami, sive veram sive symbolicam saltim, quam ex communi gentium Germanicarum consuetudine cfr. HEINECCII *Elem. Jur. Germ. Lib. I. §. 212.* antiquiores requirebant leges *Fl. VII GB. ÖGL. in pr. 2. §. GiptnB. DL §. 2. Fl. II. AB. HL. Cap. IX. GB. LL. Cap. VIII. GB. StL.* sed solum sufficere benedictionem sacerdotalem, id quidem notissimum est, quamvis & in pœnalibus etiamnum attendatur, utrum accesserit an minus copula carnalis *IX. 1. MB.* Quemadmodum igitur ex momento celebratæ *ἱεγλογία*, legitima incipit bonorum inter conjuges *communio X. 1. GB.* ita & ex eodem temporis articulo jus quæsitum est eorum Creditoribus, si qui sint, ad solutionem crediti ex

bonis quæ debitor inde lucratus est, obtinendam cfr. *XI. 2. GB.* Post consummatas ergo nuptias libera a laudata communione recedendi, & alia, quam effectum jam sortita sunt, in bonis mutuis jura sibi invicem constituendi facultas conjugibus indulgeri tanto minus potest, quo evidentius sit, non posse illud fieri, quin immutetur eo ipso Creditorum conditio, quam tamen debitorum pactionibus deteriore reddi absurdum esset. Etenim in illorum capita cufum iri hanc fabam nemo sanus dubitaverit. Quis namque credet, alterum conjugem de quæfito sibi jure aliquid cessurum in gratiam Creditorum alterius. Saltem in ferendis legibus tanta præfumi non debet hominum virtus. Solidissimo enim fundamento nititur, quæ *MACHIAVELLI Disp. de republ. Lib. I. c. 3.* est doctrina, *eum qui rempublicam legibus informare & instituere recte velit; tales illas sancire oportere, ac si homines in universum omnes natura pravi sint & ad facinora quæque perpetranda, oblata quacunque occasione, proclives.* Vera itaque & genuina, cur jure nostro irrita plane & invalida declarentur hæc de quibus nobis sermo est pacta, nisi re utrinque adhuc integra, seu quod eodem recidit, ante nuptias fuerint inita, in eo sita est ratio, quod alias illis, & jus creditoribus acquisitum læderetur, & ad hos fraudibus circumveniendos lata conjugibus panderetur via.

Cæterum a re nostra haud alienum erit meminisse, in Jure veteri & Christophoriano disertam nullibi occurrere pactorum hujus modi antenuptialium mentionem. De *pactis successoriis* intelligenda videtur *K. Refol. och Förkl. d. 29 Nov. 1669.* Horum autem, quæ nostræ sunt considerationis, primum fortassis est vestigium, quod habetur in *K. Br. om. Just. Statens*

Statens aflön. d. 24 Mart. 1718. cfr. K. Sv. HofR. Univ. d. 5 Maji e. a. Quin tamen multo prius ex generali Juris Regula, qua *provisio hominis, provisionem legis vincere dicitur*, Dom. Regl. 16. 4. nonnullus fuerit eorum usus, de ea re dubitare nos non sinunt, quæ ab illa ætate exstant & sententiarum exempla & Jure consultorum scripta. v. LOCCENII *Syn. F. priv. Diss. III. Qu. XIX. p. 81.* & ABRAHAMSSON *ad C. V. G. B. L. L.*

§. II.

Personæ igitur, quæ hæc pacta ineunt, *futuri sunt conjuges*. Atque horum quidem si *sui juris* sint, ad efficacem in foro obligationem producendam, solus, cæteris paribus, sufficit consensus (a). Sin *aliena*, contineantur *tutela* (b), tum nisi nullitatis vitio laborabit pactio, a parte sponsæ, *auctoris nuptiarum* (c); a parte vero Sponsi *Tutoris* necesse est accedat auctoritas (d); quam, si vel conditiones pacti, respectu ejus qui sui juris non est, plane beneficæ esse videantur, minime negligendam esse censemus (e). Quia vero quod in utilitatem nuptias contrahentium introductum est, in damnum eorum detorqueri non debet: haud difficulter intelligitur, posse ab his, si propositas condiciones Sponsor aut Tutor injuste recusaverint, iudicis implorari auxilium, ut is vi delegatæ sibi *supremæ tutelæ*, si auditis utrinque rationibus pactionem æquam esse intellexerit, deficientem eorum consensum, interposita sua auctoritate suppleat (f).

(a) *Sui*

(a) *Sui juris* esse dicuntur, quibus leges liberum concesserunt actionum suarum arbitrium. Tales vero sunt *juvenes* vicessimum primum ætatis annum egressi, XIX. 1. *AB.* & *viduæ* §. 3. *ibid.*, quippe quos Jura eam, quoad contrarium plenissima probatione demonstratum fuerit, adsecutos præsumunt & judicii maturitatem & rerum experientiam, ut rebus suis superesse, & quæ sibi profutura sint quæve minus ipsi secum statuere valeant. Sub voce autem *viduæ*, Svet. *Enka VIII.* 1. *GB.* non, quod communis vult loquendi usus, feminas tantum intelligimus, defunctis suis maritis superstites, sed & quacunque justa de causa a maritis suis, sive veris sive putativis, separatas. Etenim vox *Enka*, ut ex veteris linguæ genio *separatum* notat & *solitarium*; unde & *Enka aker XIII.* 9. *KB. WGL.* de agro separato; *Enka Skipt, VIII. BBL. WGL.* de separata intra limites pagi cujusdam vel prædii terræ portione, hodie *utjord, urfjeld*; *Enka man* de singulis in oppositione ad universos IX. 3. *ThingmB. UplL.* II. 1. *KirkB. HL.* dicitur; ita latiore hanc in Jure nostro adhuc dum tuetur significationem, cfr. XIX. 3. *AB.* & XXII. 4. *MB.* Fuisse vero olim apud Romanos ad ultima usque liberæ reipublicæ tempora *perpetuam* feminarum *tutelam*, non *pupillarem* quidem illam, quæ puberes factæ exsolvebantur, sed *muliebrem*: & obtinuisse idem fere apud præscas etiam Germanicæ originis gentes plerasque, notius est, quam ut demonstrari jam debeat. Testimonia ejus rei adfatim dabunt EVER. OTTO de *perpet. fem. tutela* & HEINECCIUS l. cit. Tit. *XP.* Nec meliorem multo in vicina Dania fuisse viduarum conditionem, docet *Lex Jut. Lib. I. c. 14.* 33. & *Seland. Waldem. I. Lib. I. c. 13.* quippe ex quibus colligitur eas & qua nubi

bendi licentiam, & qua bonorum suorum admini-
 strationem, aut in filii, si majorennis is esset, aut
 in proximi adgnati vel cognati, aut his deficienti-
 bus, in ejus quem ipsæ elegissent, quod & hodie-
 num valet, vid. *Jur. Dan. Lib. III. c. 17. §. §. 41. 42.*
 tantum non potestatem recidisse. cfr. *Jus Slesvic.*
ant. §. 6. CYPRAEUS ad Jus Slesvic. rec. cap. IX. &
ANCHER Hist. Jur. Dan. P. I. p. 400. At nostra-
 ribus, ut hodie, ita jam olim placuisse viduas sui ja-
 ris evadere, satis commonstrant legum antiquarum
 tabulae, quæ illas non modo ad tutelam propriæ so-
 bolis, quod & in memoratis nuper gentibus fieri
 nonnunquam sivevit, gerendam vocant *VII. 6. AB.*
UplL. XVIII. GB. ÖGL. XIX. AB. ÖGL.; & caput
 standi iis adtribuunt *XI. 2. ThingmB. UplL. XXIX.*
TbB. WestmL.; sed &, quod in primis ad rem no-
 stram facit, liberam ipsis, quod frustra omnino ne-
 gavit STIERNHÖÖK *de Jure Sv. & G. vet. Lib. II.*
c. I. p. 153. impertiunt nubendi potestatem. Vid. *II.*
AB. UplL. in pr. ubi expresse *Enkia agher själf gipto*
finni radba, & *VII. AB. WestmL. Enkja radbe själf*
gipto sinne. Quibus qua rem ipsam *Jura* quoque
 consentiunt *Gothica*, ut ex *VI. GB. WGL. in pr. &*
XIX. GB. ÖGL. in pr. potest colligi; iussfragante et-
 jam *Jure Sudermannico I. GB. in fin.* ita tamen ut pa-
 trem & propinquos, honestatis causa in consilium
 adhibendos velit. Quamvis autem quoad filios fa-
 milias subsistat, & qua viduas postliminio velut ad
 paternos lares reviviscat quodammodo pa-
 tria potestas, siquidem hi, qua domesticam discipli-
 nam, parum omnino a pupillis differre videantur
VI. 2. GB. cfr. K. Förord. d. 7. Junii 1749. §. §. 4.
5.; quin tamen valida censenda sint pacta antenupti-
 alia inconsultis licet parentibus ab his inita, idonea
 B nulla,

nulla, nostro quidem qualicumque iudicio, adest dubitandi ratio. Quo enim jure hæc declaranda essent irrita, cum sponsalia ipsa subsistere leges non vetent, permissa quamvis parentibus neglectæ patriæ potestatis pœna.

(b) Postulat ipsa humanitas, & multo ideo magis civitatis ratio, ut aliorum regantur ac constituentur prudentia, qui propter ætatis inscientiam, sexus infirmitatem ac intellectus vitium se ipsos regere nequeunt. Horum autem in numerum leges referunt juvenes XXI. annis *minores XIX. I. AB.*; *Feminas innuptas*, sive virgines sint §. 2. *ibd.* sive pudicitiam jacturam fecerint *K. Br. till G. HofR. d. 10 Decemb. 1687.* & *mente captos* §. 4. *ibd.* Et quia his in Jure æquiparantur *prodigi*, & quotquot, sunt quos furiosum, si ipsis liceret, rerum suarum exitum facturos constat: etiam illos, ex prævia judicis sententia, quoad frugaliore evaserint, tutelæ subjiçendos præcipit §. 4. *ibd.* & *K. Förordn. d. 7 Jun. 1749.* §. 8. *cfr. K. Kung. d. 11 Maji 1774.* Interest enim rei publicæ, ne quis re sua male utatur.

(c) *Auctor I. Sponsor nuptiarum nobis Giftoman I. 1. GB.* persona dicitur, cui collocandæ in matrimonium innuptæ feminae potestas competit. Derivatur autem hæc potestas vel ab ipsâ natura; vel ab ultima parentum voluntate; vel a legis civilis dispositione; vel ex judicis sententia. Atque hinc sponsores in *naturales I. 2. GB. Testamentarios, ibd. in fine, legitimos, §. 3. ibd.* & *dativos §. 4. ibd.* recte dispescuntur. Cujuscunque vero ordinis Sponsor virgini contigerit, perinde necessarium est, si valebunt hæc pacta, ut is eorum fiat auctor *VIII. 1. GB.* Et licet haud raro accidat, ut virginibus satis jam adultis, aut provectoris ætatis, a tutela liberatis, rerum suarum

rum administrationem permittat Princeps: quia tamen periculum remanet, ne, quantumvis alias cautæ ac frugales, nubendi impatientia, quam cum annis, quoad languida fere instet senectus, non tam remitti, quam intendi potius in hoc sexu experientia demonstrat, temere & inconsulta facilitate se implicent; hunc semper istius sui beneficii modum constituere solet Regia Majestas, ut qua contractus nuptiales ad immunitatem a potestate Sponsoris extendi illud non debeat.

- (d) Quemadmodum utile visum est Juris nostri hodierni conditoribus, seram, ut jam olim, esse juvenum venerem, quo sic inexhausta foret eorum pubertas; sic & masculis indistinctim omnibus, prohibenda ante expletum vicesimum primum ætatis annum matrimonia judicarunt *I. 6. GB.* Lata autem hac lege, cum ne cogitari quidem deberet minorennes pacta nuptialia inituros; non frustraneam modo sed & absurdam futuram fuisse, de casu impossibili juris dispositionem, unusquisque intelligit. Atque inde est, quod in toto legum codice nulla usquam fiat mentio, de potestate Tutorum circa minorennum connubia. Indulta vero jam pridem iis, qui de rustica plebe sunt, post exactum decimum octavum ætatis annum nuptiarum contrahendarum licentia, *K. Förordn. d. 8. Dec. 1756.* occurrere fortassis poterit in foro quæstio, quid de pactis antenuptialibus, non interposita Tutoris auctoritate ab his initis sit censendum. Et quamvis expediti juris sit sponsalia ab his, si parentibus orbatii sint, Tutoribus etiam in consilium non vocatis, valide, an item honeste, de eo jam non quæritur, contrahi: videri etiam posset, ubi subsistit, sine Tutore, matrimonium, ibi & pactas ejus condiciones sine tutoris

-57 interventu, subsistere debere: Et denique ei qui jus
 -58 habet ad finem non negandum esse jus ad media
 -59 ad eum finem ducentia; in his autem esse pacta an-
 -60 tenuptialia, quippe quorum ope conciliantur saepe,
 -61 quæ alias locum vix habituræ fuissent nuptiæ: Atta-
 -62 men quia minorennibus omnis ademta est bona sua,
 -63 si peculium exceperis, obligandi & conditionem su-
 -64 am deteriore reddendi facultas XIX. 1. AB. Pa-
 -65 cta quoque hæc exceptionem semper a regula com-
 -66 muni continere supponuntur; leges autem exceptio-
 -67 nibus nunquam favent, sed omnes potius in iis ju-
 -68 ris sollemnitates strictissime observandas desiderant;
 -69 existimaverim eadem, absque Tutoris auctoritate in-
 -70 ita, si patrimonium pupilli quoquo modo adficient,
 -71 eatenus saltem, pro nullis omnino esse habenda. Nec
 -72 sane video justam ullam de iniquitate sententiæ con-
 -73 querendi causam habituros sponfam, vel qui ejus
 -74 partes egit Sponsorem nuptiarum. Habent enim
 -75 quod sibi ipsis imputent, quod cum inhabili ad con-
 -76 trahendum persona pactum celebrarint.

-77 (e) Est communis Jure Consultorum doctrina, *Mi-*
 -78 *norem* licet, non interveniente Tutore, ipse se
 -79 obligare suumque statum deteriore reddere valide
 -80 nequeat; posse tamen alios sibi reddere obligatos,
 -81 suamque conditionem quocunque titulo lucrativo
 -82 meliorem efficere. Hinc Romanis necessaria visa
 -83 non est Tutoris auctoritas, si quid sibi dari stipula-
 -84 retur pupillus, *pr. Inst. de Auct. Tut. & l. 9. ff. Tit.*
 -85 *ead.* Minoribus enim ætatem in damnis subvenire,
 -86 non in rebus prospere gestis obesse debere putabant.
 -87 l. 14. C. de Procurat. Unde & BRUNNEMANNUS
 -88 *Exerc. 4. ad §. 1. Inst. Tit.* hanc tradit regulam:
 -89 *quotiescunque sollemnitas actus in favorem alicujus est*
 -90 *introducenda; toties omisso sollemnitatis vitiat actum, &*

illi personæ sit nocivus, non si commodus. At licet hæc sub hypothese quam supponunt recte omnino se habeant; ad adferendam tamen pactorum antenuptialium sine Sponsoris nuptiarum vel Tutoris consensu initorum validitatem tanto minus sufficere nobis videntur, quanto luculentius patere arbitramur in illis vix unquam subsistere adsumtam hypothesin. Efficiunt etenim partim *falsitatis ac damni periculum*, cujus & ea in Jure Romano habebatur ratio, ut ne lucrosam quidem hereditatem, quia damnosa aliquando esse posset, adire pupillo, nisi ex Tutoris auctoritate liceret §. 1. *Inst. T. cit.*; partim *metus disjunctionis animorum*, quæ promissiones in solam alterius gratiam præcipitanter factas, subsequi plerumque solet; partim denique *necessaria communionis debitorum matrimonialium*, ex *ratione communionis bonorum æstimatione*, de qua infra pluribus dicetur; efficiunt inquam hæc omnia, ut quantumvis *benefica* primo obtutu videantur hæc pacta, penitus tamen considerata, vix alio quam *bilateralium* jure censi possint. Rarissime, quod opinor, continget, ut numata bene mulier, beneficas quæ sua bona, minorenni Sponso sive ipsa, sive per suum Sponsorem stipuletur conditiones. Facilius maritum inveniunt, quibus luculentum obtigit patrimonium, quam ut necesse habeant, oblato quasi pretio eum sibi coëmere. Vix enim ullum est sive animi, sive corporis vitium, dummodo feminam ad matrimonium prorsus inhabilem non reddat, quod pecunia abunde satis pensari non posse credat procantium vulgus. Nec nostro demum sæculo hunc invaluisse dixeris gustum, in quo ridendo, quotquot Satyræ scripserunt, omni fere ævo sua exercuerunt ingenia. At frequentius contra accidit, ut sub promissione lucrosæ con-

ditionis, locupletum in primis virginum nuptias clam sollicitent, qui eas ab auctore nuptiarum impetrare se posse desperant. Atque hi fere sunt, qui aureos tantum non montes futuræ pollicentes conjugii, pacta condunt, quæ, quam diximus, unilateralium speciem mentiuntur. Quo autem facilior est huiusmodi pactorum abusus, ad credulas, incautas & inexpertas forensium negotiorum feminas decipiendas, easque ad infelix sæpe matrimonium pellendi; eo etiam minus, rationi juris, qua non tam de lucro captando, quam damno avertendo cavetur, convenit, aliquam iis, nisi Sponsore virginis consentiente initis, vim tribuisse atque efficaciam. Et certe pessimi res esset exempli, atque periculosa in foro molliæ plenissima, deceptæ clandestino pacto uni aut alteri feminæ ita succurrere, ut monstrata semel consensum sponsoris eludendi via, decem alias fraudibus illaqueandas exponas. His ergo inducti rationibus, in causis validitatem pactorum antenuptialium concernentibus, litteræ legis, qua sponso virginis auctorem eorum fieri debere statuitur, stricte inhærendum; eademque proinde, quotiescunque illo non consentiente inita deprehenduntur, non admissio, quod cerebrinæ æquitatis esset, discrimine, utrum bilateralia sint, an in gratiam uxoris unilateralium speciem præ se ferant, nulla & irrita pronuncianda esse arbitramur. Et licet sponsalia clandestina, per se invalida, ex subsequenti sponsoris nuptiarum ratihabitione convalescant *III.*

1. 2. *GB.* idem tamen quoad hæc pacta cur admitti nequeat ex adlatis partim, partim ex longe diversissima sponsaliorum & horum pactorum natura haud difficulter poterit judicari,

(f) Quam fieri facile possit, ut vel sponsor virginis
vel

vel Tutor pupilli, sive propositis iniquis, sive non acceptatis æquis conditionibus, impedimentum objiciant nuptiis, quæ honeste petuntur, nemo est qui non videt. Quia vero vi eorum quæ VI. 4. GB. & XXIII. 1. AB. sancita leguntur, Judici & supremum competit collocandæ virginis arbitrium, & suprema pariter in acta Tutorum inspectio: nullo inde negotio conficitur Ejus etiam esse, in qualitatem horum pactorum, pro re nata inquirere, & cognoscere, an ex iis ulla justa deduci possit matrimonii impediendi causa. Ad eum autem Judicem, cujus supremæ tutelæ sponsa subest, hanc pertinere cognitionem, eamque summario processu esse tractandam, ex ipsa negotii natura facile est ad intelligendum.

§. III.

Materiam autem pactis hisce subjectam constituunt, non quæ *personas* futurorum conjugum immediate respiciunt matrimonii jura (*a*); sed ea tantummodo, quæ mutua eorum *bona*, & quidem utriusque in iis *condominium* adficiunt (*b*). Quia vero intelligi non possunt *bona*, nisi deducto prius ære alieno: consequens est, nec in alia, quam quæ deinde supersunt ullum esse horum pactorum effectum; adeoque non valere illa ad tollendum vel infirmandum quacunque ratione jus, quod sive *in bonis*, sive *ad bona* paciscendum alteri cuidam antea fuit quæsitum (*c*).

(*a*) Quoad hæc nihil omnino contrahentium arbitrio Jura reliquerunt. Sic frustra pactis antenuptialibus ejusmodi infererentur clausulæ, quibus aut finis proximus

ximus matrimonii everteretur; aut mutua tolleretur
 conjugum aequalitas: aut uxor tutelæ maritali in to-
 tum eximeretur. *Istud* namque oppido absurdum
 & impium: *illud* Juri nostro, quod uxores absque
 ullo discrimine ad communionem status ac dignita-
 tis mariti vocat IX. 1. GB. & quæ in aliis gentibus,
 inter illustriores saltim, ad legem morganaticam con-
 trahi solent matrimonia penitus ignorat, manifeste
 adversum: *boc* denique, etiamsi & id Hollandorum
 moribus probetur, ceu ex HUBERO ad Tit. de part. dot.
 3. observat EVER. OTTO l. c. p. 48. turpe esset &
 indecorum ac publicæ rei, supra fortassis quam dici
 potest, exitiosum. Legi omnino merentur, quæ in
 illam fere jam graviter disserit CATO apud LIVIUM
 Lib. XXXIV. capp. 2. 3. Quin tamen quod marito
 regulariter competit jus ad administranda bona uxo-
 ris restringi his pactis quadantenus possit, de eo tan-
 to minus est dubitandum, quanto magis ipsa eo-
 rundem natura ejusmodi restrictionem efflagitare vi-
 deatur.

- (b) Multifariam variant, quæ in bonis nostris aliis
 constituere possumus jura; at non alia, quam quæ
 effectum matrimonii qua *condominium bonorum* quo-
 quo modo concernunt, materiam pactis antenuptia-
 libus substernendam dicimus. Neque enim aliud ul-
 lum lex horum agnoscit objectum quam *then giftor-
 rått hværðera njuta skal VIII. 1. GB*. Ex hoc au-
 tem momento omne pendet, quod *hec & pacta do-
 talia ac successoria* conjugum, quorum supra §. 1. o-
 biter mentionem fecimus, intercedit discrimen, quod
 & propter ea paullo adcuratius nobis erit explican-
 dum. *Pacta* igitur *dotalia* quod adinet, quibus dos
 uxori constituitur, eum in casum si matrimonium
 absque ejus culpa dissolvatur, evidens est, eadem
 mari-

mariti tantum bona adficere; nullam iis qua talibus dominii particulam uxori, quoad duraverit matrimonium, in dote promissa adquiri; quin & hanc in immobilibus constitutam, ultra *usum fructum* extendi nunquam posse: & cessare denique, si ex bonis mariti, expunctis nominibus nihil fiat reliquum, & tanto adhuc magis si expungendis nominibus non suffecerint, omnem dotis exsolutionem. Nam *Tha ar ondt ther penninga tagha, som inga dro til*, ut loquitur Jus Christophorianum *XXII. AB. LL.* Vid. *IX. 3. 4. GB. XII. 3. X. 1. AB.* Eadem quoque est *pactorum successorum* ratio. Etenim nec illa, vivo utroque paciscentium, alteri dominium quoddam in alterius *legitimam* tribuunt: neque nisi solutis omnibus prædefuncti debitis, ullum sortiuntur effectum *X. 1. AB.* Cum vero sic Creditores mariti, in bonis dotalibus uxori; iidem autem defuncti conjugis, in successione, superstiti semper præferantur; manifestum est neque fieri posse, ut horum juri his pactis aliquid derogetur. Quamobrem nec publicæ fidei valde interest, quam in formam illa concipiantur. Heredibus solis illa plus minus damnosa esse possunt. Nec aliam ob causam, quam ut his prospiciatur, & donis matutinalibus certa quantitas præfixita *IX. 4-7. GB.* & testandi licentia aliquatenus est restricta *XVII. 1. 4. 5. 7. AB.* cfr. *K. Förordn. d. 19 Aug. 1752.* At hæc omnia secus se habent in pactis antenuptialibus, quæ nostræ sunt dispectionis. Hæc quippe, quemadmodum eam definiunt bonorum partem, quæ ad utrumque conjugum *dominii jure* pertinebit: ita & eandem a petitionibus futurorum Creditorum alterius conjugis liberant, dominoque jus tribuunt, ad *separationem* horum bonorum ab iis quæ debitoris sunt, provocandi, quod nemo

de eo *quod suum est*, nisi ipse suo facto ad id se obligaverit, aliena luere teneatur debita. XI. 4. GB.

- (c) Cavet sollicitè Legislator tum demum valida censenda esse hæc pacta, *når thet ej sker them til för-fång, som bättre rätt til egendomen på then tid hafva*, VIII. 1. GB. Omnis namque contractus in fraudem tertii initus, jure est nullus. Nec refert, utrum *reale* sit jus, pignus e. g. aut hypotheca in bonis debitoris, an *personale* tantum ex chirographo e. c. quod aliis est quæsitum. In omni enim casu, eorum, qui de suo recuperando & damno vitando certant conditio potior est, quam inhiantis lucro alterius conjugis. In *communione* ergo *pactitia*, non minus quam in legitima, valet regula: *Hafver man eller bu-stru giordt gäld förr ächtenskapet, gälde bvar sin af thet han eller hon förut ägde* XI. 2. GB. Ut proinde, quocunque demum modo inter futuros conjuges convenerit, alia tamen, quam quæ creditoribus superitura sunt bona, in obligationem deducta intelligi non debeant. *Creditorum* autem *adpellatione* non *hi* tantum accipiuntur, qui pecuniam crediderunt, sed omnes quibus ex qualibet causa debetur. l. 11 ff. de verb. signif. cfr. VICAT vocab. Jur. voce Creditor.

§. IV.

Non tamen de omnibus indistinctim, quæ ad patrimonium suum pertinent, bonis, pacisci futuris conjugibus licet. Ad *mobilia* scilicet qua talia (a), & *immobilia*, quæ in pleno sunt contrahentium dominio (b), quorumque quocunque demum titulo alienandorum libera jure ipsis competit potestas (c), hæc restricta

stricta est facultas. At *immobilia*, quorum alteruter *utile* tantummodo, quod vocant, habet *dominium* (*d*); & quorum vel *omnis* plane (*e*), vel ea saltem quæ *titulo benefico* fit *alienatio* dominis est prohibita (*f*); ut & *mobilia*, quæ sive ex dispositione prioris domini, sive ex fictione juris horum naturam imitantur (*g*): illa inquam omnia, qua ipsam rei substantiam pactis hisce non subsunt, ut proinde in illis jus alterius conjugis ultra *fructus* consortium porrigi nequeat (*h*).

- (*a*) Dicimus *mobilia qua talia*, quia, ut mox ostendetur, fieri haud raro solet ut hæc *immobilium* naturam induant, eorumque deinde jura sequantur. Quemadmodum vero, quæ qua res immobiles varie restricta sunt privatorum dominia, qua mobiles nullos fere limites agnoscunt; ita nec quidquam est quod impedit, quo minus paciscentes, qualia ipsis libuerit, in illis sive præsentibus sive futuris, sibi met invicem constituent condominiumi jura. In mobilium autem numero computari non modo reditus & fructus immobilium, quatenus eorum, dum separatio fit dies cessit, sed & *æstimationem* prædiorum rusticorum gentilitio jure adquirentium, *Bórd-köpt jords värde*, quippe cujus, tanquam ex mobilibus decerptæ, & donandæ & legandæ æqua dominis concessa est potestas, docent *X. 2. XI. 2. GB. XVII. 3. AB. VIII. 1. JB. in fine*. Quod & idem obtinere qua aliena prædia, quæ quis ex contractu pignoratitio, sub pacto antichreseos possidet, ut nim. illa non nisi mobilium loco haberi queant, evidentius est quam ut vel moneri debeat. cfr. ARNELL ad cap. *V. GB. StL. p. 278.*

(b) Tria sunt quæ *dominii* notionem ingrediuntur jura partialia, jus nim. *proprietas*, *jas utendi* & *jas fruendi*. Quoties ergo omnia hæc jura, quæ rem aliquam immobilem, in una persona conjuncta adsunt ut singulis iis in solidum uti possit, toties *dominium* ejus vocatur *plenum*. cfr. RABENII *prim. lin. Jurispr. Svec. c. IX.* Hujusmodi autem dominium privatis non competit nisi quæ *prædia urbana*, *Hus, gård och tomt i Staden*, & ex provincialibus, quæ *prædia immunia*, *Frälsegods*, & *ensitica*, *Skattegods*. De his & jam olim motam fuisse & adhuc dum moveri litem notissimum est. Fuere enim, qui partim diversissimas *dominii* in *absolutum* & *restrictum*, & *plenum* & *minus plenum* distinctiones misere inter se confundentes; partim fisci juribus, haud fere secus ac MARTINUM Cremonensem fecisse olim narrat GRAVINA *Orig. Jur. civ. c. 145. p. 108.* adstipulantibus, ut docet in *notis ad l. cit.* MASCOVIUS, BARTOLO & BALDO, ultra quam par est velificaturi, omnem immobilium proprietatem plebi ademtam quasi & in Principem collatam voluerunt. Hos vero in errore versari & fundos censitos proprietatis jure, quamvis valde jam restricto, a civibus possideri, hisque adeo plenum in iis esse dominium, inconcussis argumentorum ponderibus evictum dederunt alii, e quibus satis sit nominasse EHRENSTEN *Deo. emot Ad. rätt till Sk. gods*, & F. BENZELIUM in *Diff. de jure Censit. Præsid. D. NEHRMANN* edita Lond. G. 1732. cfr. *Diff. de nat. & ind. privileg. real. in patria, sub præsidio Consultiss. S. SOLANDRI habitam Ups. 1777. §. 6.*

(c) Non autem sufficit, ut immobilia sint paciscentium propria. Requiritur adhuc ut liberam habeant eorum alienandorum potestatem. Utrumque necesse est

est concurreat, non enim disjungenda sunt hæc momenta, si valebit, quod de iis conditur pactum antenuptiale. Est nimirum probe observandam pactam communionis bonorum matrimonialis, ultra terminos jure eidem præscriptos prorogationem, *donationis* vice in jure nostro haberi. Unde & generalis instar principii nobis erit, *ubicunque locum habuerit, quæ titulo beneficio sit alienatio, ibi etiam subsistere hæc pacta*, & contra. Jam cum ex jure provinciali non alia in alterum lucrativo titulo transferre liceat bona immobilia, quam quæ suo domino pure sunt *adquisita*; hæc quippe, quia in mobilium locum immediate successerunt, & donari *VIII. 1. JB.* & Testamento legari possunt *XVII. 3. AB.* & §. 5. *in fin. ibd.* sequitur inde, & pactis hisce pro lubitu de illis disponi posse, quamvis & ante nuptias *adquisita* fuerint, quo in casu alias, ex jure communi, inter *non communicabilia* referuntur *X. 1. 4. GB.* Quousque vero de fundis municipalibus pacisci liceat, ex tradita modo regula & *VIII. 3. JB.* qua ad sextantem valoris restringitur donandi de illis licentia, argumentum tuto duci potest. Quamquam enim testandi libertatem, ultra quam *XVII. 5. AB.* definitum erat, latius protenderit *K. M. Förordn. och Förkl. d. 19 Aug. 1762.* cui & ex genio illius sæculi, quo in privati alicujus commodum jura haud raro concedebantur, retrolatam ad casus etiam anteriores auctoritatem dedit *K. M. ytterl. Förkl. d. 17. Nov. 1766.* nihil tamen ad infringendam istius regulæ universalitatem inde efficitur. Nam præterquam quod alia sit testamenti factionis, alia donationum ratio, & magna etiamnum inter testamenta ex jure municipali & provinciali obtineat differentia: diserte quoque in laudata Constitutione Regia *d. 19 Aug. 1762.* ca-

vetur, sanctionem, quæ eadem continetur, ultra causas testamentarias, ad communionem bonorum nuptialem & successiones ab intestato non esse extendendam. Quod autem ordini Nobilium æque libera competat de prædiis suis municipalibus adquisitis ac de provincialibus ejusdem generis disponendi facultas, id ex priva est lege *Adel. Priv. d. 16. O-Ob. 1723 §. 12.* quod qua alios non privilegiatos in consequentiam trahi non debet.

- (d) Quando jura domini inter duas personas eum in modum inæqualiter sunt divisa, ut penes alterum maneat *proprietas* rei cum jure de substantia ejusdem disponendi, alteri autem sub conditione certarum præstationum jus concessum sit perpetuæ & quodammodo vel ad posteros suos transmittendæ vel in alium transferendæ possessionis & usus fructus; tum *ille dominus directus*, barbara ne an Latina voce jam non quærimus, *hic* vero *utilis* adpellari sivevit. Uti vero dubitari nequit, quin pro arbitrio hominum variæ admodum effingi possint *dominii utilis* species; ita frustra omnino sunt, qui tres in primis, quod & nostratum nonnullis, nescio ex qua exotici juris admiratione placuisse videmus, cfr. PISCATOR *de nat. præd. in Sueog Ups. 1741. §. §. 10. 11. 13.* eas statuunt *Feudum* puta, *Emphyteusim* & *Superficiem*. Saltem hæc doctrina hodierno nostro juri usque quaque non convenit. Certum quidem est, antiquiores leges, in ædibus alieno solo sive rustico sive municipali inædificatis, utile tantum *superficiario* tribuisse dominium; easque, quod ad *hunc* nonnisi earum æstimatio, ædes vero ipsæ ad *dominum superficiem* pertinere viderentur, mobilium loco fuisse habitas. Vid. EHRENSTRÅLE *Jurispr. civ. Afd. II. c. I. §. 40.* ARNELL *ad c. V. GB. StL.* Hoc vero jure recentiori

tiori penitus esse mutatum docent X. 2. 3. *GB.* & VII. 6. *JB.* e quibus colligitur ædificia, molendinas & alia opera aquatica, in alieno solo exstructa, tanquam pleno dominio ad superficiarium pertinentia, & eodem plane, quod circa cætera immobilia obtinet jure, censeri jam debere. Et licet usu adhuc veniat in municipiis, ut pro *areis* non liberis, *ofria Tomter*, *ofri grund*, annuum quoddam solarium, *Tomtöre*, Fisco urbis pendere cogantur superficiarii, *K. Resol. d. 16 Mart. 1693. K. Br. til Magistr. i Stockb. d. 28. Sept. 1699. Adel. Priv. 1723. §. 12. Präst. Priv. d. 16 Oct. 1723. §. 10.* Alicubi quoque Fiscus urbeus, si vendantur ædificia hujusmodi areæ imposita, ad pretium, qua tricesimum numum, participandum admittatur, *Stockb. Stads priv. d. 23 Mart. 1636 §. 7 in fin.* Hæc tamen ad negandam superficiario domini in ejusmodi bonis plenitudinem non valent, quippe quam illimitata fere, quæ ei competit eorum alienandorum potestas, qualis cum domini utilis notione consistere nequit, optime demonstrat. Nec quidquam in contrarium inferri potest ex jure protimiseos, quod domino superficiæ *IV. 6. JB.* est constitutum. Nam nec illud eum in finem introductum est, ut ullo modo restringatur, quam superficiario competere diximus, alienandi facultas; sed ut proprietatis soli cum usu fructu ejusdem consolidatio, cui, quoties sanguinis in Emptore privilegium non obstat, jura nostra tantopere favent, singulis in casibus eo facilius fieri queat. Quemadmodum vero ex his satis jam liquet, superficiem, pleno, ex jure nostro, dominio possideri, & futurorum ideo conjugum de immobilibus alieno solo inædificatis paciscendi libertatem ex iis, quæ de fundorum donationibus cæterum constituta sunt, esse æstimandam;

dam; ita quod *Feudum* deinde adinet, si illud *ultra usum fructum* patere & cum *utili dominio* conjunctum, statuatur, vix dici potest quam & id a hodiernæ Jurisprudentiæ principiis sit alienum. Cessavit scilicet vergente ad finem superiori sæculo omnis in patria Feudorum, qualis apud alias plerasque gentes esse solet, consuetudo, BOTIN *om Sv. Hemm. Del. II. c. IV. §. 4.* Et quæ jam a Principe in singularis gratiæ ac favoris tesseram privatis vel ad certum tempus vel ad dies vitæ habitanda nonnunquam conceduntur prædia coronæ, *Behageligtids, lifstids förlåningar*; cfr. *Riksd. B. d. 3 Januarii. 1683. §. 5. K. Res. på Kr. Bes. af de ind. Reg. Besv. d. 27 Junii 1720. §. 26.* ut & quæ a privatis in privatos remuneratoria liberalitate conferri solent immobilia avita *VIII. 1. JB.* ea tantum abest ut veram *Feudi* proprie sic dicti induant naturam, ut potius *usufructuario* tantum *jure*, absque ulla vel minima quidem domini particala, in possessores collata censeantur. *Usus fructus* autem cum *servitutis personalis* species sit, cum *dominio utili* adeoque & *feudo*, quale a plerisque illud definitur, male admodum confunditur. Restat ergo ex supra adductis sola *Emphyteusis*, quam ceu genuinam domini utilium speciem sub nomine *Såmje - Stadge - Stubb - & Røgsel-rätt* Ius etiam nostrum agnoscit, prout accurate exposuerunt RÅLAMB *Observ. Pract. Lib. III. Obs. 3. pp. 180. 181. KÖNIG Lård. Öfn. T. II. Del. II. c. 4. & Confule. SOLANDER diff. supr. cit. §. 5.* Cui tamen aliam tuto addere possumus, quam *Besittnings-rätt*, quasi dicas *jus perpetuæ & inviolabilis possessionis*, acta nostra publica adpellitant, cujusque ea est natura, ut successionem deriveretur in heredes & consentiente Domino directo in alios transferri, imo

mo extra familiam translata a sanguine proximis re-
lui nonnunquam queat; quapropter & non modo
tanquam media quædam species inter dominium ple-
num, ågande rätt, & possessionem simplicem, nyt-
tjande rätt, X. 14. RB. collocatur, sed & τω Blott
åborätt diserte opponitur. K. Resol. på Kr. B. af de
ind. Reg. Besv. 1720. §. 26. K. Resol. på Allmog. Besv.
d. 1 Sept. 1741. §. 30. K. Cammar-Coll. Br. til Landsb.
d. 30 Aug. 1780. Exstantissima hujusmodi domini
utilis exempla sunt quæ occurrunt (α) In prædiis
coronæ equestribus, Krono Rusthåll, de quibus K.
Förordn. d. 9 Jun. 1726. & d. 22 Febr. 1749. (β)
In prædiis Coronæ metallicis, Krono Bergsmans Hem-
man ceu evincunt K. Förordn. om Skatte k. d. 19.
Sept. 1723. §. 4. K. F. om foro i Bergsm. H. ågotvi-
ster d. 28 Nov. 1734. & K. F. om Fatal. för dem som
vilja föra klander ang. Besittn. rätt til Krono Bergsm.
Hemman d. 4 Jul. 1739. plura enim cumulare statu-
ta nil adtinet. γ) In prædiis coronæ, quorum da-
ta arrha possessionem coloni sibi suisque liberis com-
pararunt Stådje Hemman, K. Camm. Coll. Br. d. 29
Apr. 1779. & d. 30 Aug. 1780. & (δ) denique in ju-
re illo possessionis, quod in præmium inventionis
venarum metallicarum Colonis prædiorum coronæ
conceditur K. F. d. 27 Aug. 1723. Quamvis enim
inter singula hæc prædiorum genera, quæ præeunte
K. F. om Skatte k. 1723. §. 7. communi nomine Be-
sittningsrätts Hemman dixeris, ad se invicem relata,
pariter ac inter hæc & Emphyteutica, haud leve, ne-
que id quidem unico respectu, obtineat discrimen;
ea tamen in re & unum & alterum eorum conve-
niunt, quod qua proprietatem soli, til jord och grund,
vel in Coronæ, vel, in Universitatis cujusdam, vel,
quod in Emphyteuticis aliquando accidit, in Nobilis

D

alicu-

alicujus sint dominio, relicto, prout allegata supra constitutiones & *K. Ref. på Ad. Besv. d. 27. Aug. 1668 §. 53.* una cum *K. R. på Allmog. Besv. 1723. §. 77.* luculenter satis commonstrant, possessoribus utili tantum dominio, quod in se & sua natura omnem de ipsa rei substantia, in gratiam futuræ conjugis, disponendi facultatem in possidente excludit. Quo autem hoc magis est exploratum, tanto facilius intelligitur, nullum omnino futuris conjugibus competere jus paciscendi de communicandis inter se immobilibus, quæ vel *usu fructuario jure* vel ex *contractu locationis conductionis* alteruter eorum colenda accepit, quippe quæ in solidum alieni esse juris per se patet.

(e) Immobilium, quæ in pleno sunt privatorum dominio, vix ac ne vix quidem alia cogitari possunt, quorum absolute prohibita sit alienatio, quam quibus vel constitutio Principis vel testamentaria prioris domini dispositio *Fidei Commissi* naturam induxit. Horum namque regulariter ea est ratio, ut certæ cujusdam familiæ splendori ac robori conservando velut consecrata, a *Fiduciario herede* ad substitutum sibi a *Fidei Committente* successorem facta rectaque debeant transmitti. Quapropter nec nisi consentientibus singulis, quorum interest familiæ membris, & accedente speciali Regiæ Majestatis indultu, quo simul de avertenda, in omnem casum, eorundem distractione caveri efficaciter solet, hypothecaria obligatione onerari possunt. Quod si ergo alienari nequeunt hæc bona, manifestum est, quod nec idoneam pactis antenuptialibus, si modo his de supervacuis agi non placuerit, præbere possint materiam.

(f) Hujus indolis sunt bona hereditaria. Est videlicet cele-

celebris bonorum immobilium in *hereditaria* f. *avita*, *Arfvejord*, & *adquisita*, *Aflingejord*, distinctio, quæ Juri quidem municipali tantum non incognita, in provinciali utramque facit paginam, & innumerorum fere jurium fundamentum est & norma. *Hereditaria* autem habentur non modo (a) quæ ab intestato, sive simplici, sive continuata per plures gradus successionem ad aliquem sunt delata II. 1. *JB*. cfr. III. 12. *AB*. VI. 2. *JB*. Sed & (β) quæ jure gentilitio, sive ab extraneo, sive a remotiori consanguineo, sive pro rata ab æque propinquo retrahuntur, vel ab uno familiæ membro in alterum intra terminos juri retractus lege præfinitos transferuntur V. 1. 3. VI. 1. 3. *JB*. cfr. *K. M. Utfl. d. 15. Sept. 1756*. quemadmodum & (γ) quæ vel in *permutationibus* III. 1. *JB*. vel sicubi alienari bona avita contigerit, aut in *separationibus* bonorum conjugum XI. 7. *GB*. aut in *cernenda hereditate* XVII. 2. *AB*. cfr. *K. Förordn. om Testam. d. 3. Junii 1686*. §. 1. compensationis jure in eorum locum surrogantur II. 1. *AB*. Hujusmodi bona, ex antiquissimis gentis nostræ moribus ac institutis, ac ob gravissimas, quas tamen expendere jam non vacat, rationes, toti in qua hereditaria semel facta sunt familiæ, sacra quasi esse voluit Legislator. cfr. v. HEGARDT *Diff. de jur. retr. gentil. Lond. Gotb. 1737*. §. 3. Atque inde est, quod nec jure in communionem inter conjuges venire X. 1. 4. *GB*. nec donari VIII. 1. *JB*. nec testamento, nisi quatenus illud leges successionis ab intestato sequatur, in quemquam transferri possunt XVII. 1. *AB*. Cum ergo in his donatio non subsistat; consequens est, vi eorum quæ ante *not.* (c) diximus, nec pacto antenuptiali ullum alteri conjugi in iis dominium constitui posse.

- (g) Quæ in se *mobilia* sunt, triplici ex Jure nostro ratione *immobilium* induunt naturam. Aut enim prior dominus fideicommissariam legem illis scripsit, *K. Förordn. om Testam.* 1686. §. 5. aut propter inseparabilem velut cum re *principali immobili* nexum, tanquam *accessoria* ejus naturam sequi finguntur *X. §. GB. II. 1. AB.* cfr. *XXVII. 10. BB.* quorum locorum duo priora ex iis, quæ *ARNELL ad c. V. GB. StL.* commentatus est, egregie illustrantur; aut denique in locum *immobilium hereditariorum* quoquo modo alienatorum, ne elusoria reddi unquam possit sanctio legis *XVII. 1. AB.* surrogantur, horum, in manu primi heredis, vicem subitura *XVII. 2. AB. XI. 1. GB.* Cum itaque in primo casu absolute sint inalienabilia; in secundo vero, quoties res *principalis hereditaria* fuerit, ex eo quod circa hanc obtinet jure æstimanda veniant; in tertio autem non possunt non eorum quibus surrogantur naturam referre, quod & de prædiis municipalibus valet, quæ in locum provincialium hac ratione successerunt; evidens est, quam nec in singulis his casibus ulla in iis inter conjuges pacto introduci queat communio.
- (h) *Fructuum* nomine non ea complectimur, quæ rei immobili, alluvione, vi fluminis, alveo mutato vel adjunctione insulæ natantis accedere possunt incrementa; nec quæ in illa, quo aut fructuosior, aut ornatiores evadat, sunt meliorationes. Hæc quippe nec in fructu sunt, nec a suo principali separari possunt *XVII. 3. AB. in fin.* Eos solum hac voce intellectos volumus proventus, redditus & utilitates, qui ex rebus extra possibilitatem pactitiæ communionis constitutis, aut eorum occasione, colliguntur, rediguntur & percipiuntur. *Thesaurum* vero si forte in tuo fundo inventus fuerit, licet fructus adpellatione
non

non contineatur, & qua dominum fundi, *accessionis* jure censeatur, quin cum tua conjuge communicare possis, vix meo quidem judicio in controversiam vocandum esse videtur.

§. V.

Formam horum pactorum absolvit ipsa, quæ iisdem, præter jus commune fit, lucrorum matrimonialium determinatio (a). Quæ quamvis in infinitum variare possit, ad generalissimas tamen suas formas reducta, eo fere redire intelligitur, ut aut tollatur omnis plane non modo in bonis cuique ante nuptias acquisitis, sed & in iis, quæ stante matrimonio utrinque obveniunt communio (b): aut excludatur quidem omne in bonis utrinque ad nuptias adlatis condominium, *adquæstu* tamen, quoad fieri id potest, communicato (c): aut denique restringatur ab una, extendatur ab altera parte, quæ ex lege esse deberet in bonis mutuis inter conjuges societas (d). In quamcunque autem formam convenerint nuptias inituri, conditiones pacti accurate erunt definiendæ. Quorum enim nulla in pacto facta est mentio, ea non possunt non juris communis dispositioni relicta censeri (e).

(a) In proverbium fere abiit, *superflua non nocere*. At prodesse eadem nemo temere dixerit. Si ergo pacto antenuptiali de aliis, quam quæ jure communi definita leguntur, matrimonii conditionibus, non fuerit conventum, frustranea & nullius usus istud erit

pactum. Neque enim pacisci præsumuntur homines, nisi juris sibi competentis mutandi causa.

(b) Vix obtinebit hæc forma, nisi viro, cui ex priori conjugæ sunt liberi, secundas contrahente nuptias cum femina, quam matrem adhuc evasuram sperari nequit. Quia vero præsumtio est, mariti esse, quæcunque ædibus ejus continentur; hinc si adscita his conditionibus in thalamum uxor mobilia sua in domum mariti inferre voluerit, necessarium omnino est, & ad avertendas lites, & ad omnem doli suspicionem removendam, ut vel ipsi pacto antenuptiali inseratur, vel saltem in eodem distincte allegetur confecta legitime designatio eorum, quæ uxori sunt propria. Mariti enim, si forte facultatibus lapsus bonis cedere cogatur, de ea re confessionem, contra suos Creditores valituram minime fore, unus quisque intelligit. Ex pari plane ratione uxori videndum erit, ut super iis, quæ, deinde durante matrimonio, vel hereditate vel alio quocunque titulo ipsi adquiruntur, præsto sint instrumenta suum dominium plenissime probatura.

(c) Si hæc paciscentibus placuerit communionis ratio, tum quia plures sunt *adquæstus* species, primum omnium in ipso pacto definiendum erit, quid hoc nomine intelligi, adeoque in communionem venire debeat, an nimirum *adquæstus naturalis*, vel in fructibus immobilium, durante matrimonio percipiendis, *åbrlig ränta och afraad af jord X. 2. GB. Råntan och inkomsten af Odaljord XI. 2. GB.* vel in usura ex pecuniis redigenda, quam *civilem fructum* alii vocant, consistens; an solum *industrialis* ex ipso conjugum labore, mercatura, artificio &c. proveniens, *som the under ähtenskapet med egna slögder aflat V. 3. GB.* an *lucratus*, qui forte magis ac fortuna,

na, e. g. donatione, hereditate bonorum jure communicabilem, Testamento &c. accedere alterutri potest; vel an denique omnes hæc adquæstus species ad utrumque sive æquis sive inæqualibus partibus pertinebunt.

(d) Restrictionem non minus quam ampliationem communionis ultra terminos lege eidem præfinitos diversimode admodum fieri posse nemo est qui non videt. Restrigitur scilicet, aut exceptis a communione certis, quæ alias eidem subjacerent bonis, reservato ei cujus prius erant in solidum eorum dominio: aut diminuta, quæ alteri ex bonis ab altero illatis aut quæ illi in posterum adquiri poterint, cedere jure deberet portione. Extenditur contra, aut vocatis in communionem bonis, quæ jure quidem a communione sunt exempta, at de quibus integra suis dominis constat paciscendi libertas, aut adsignata alteri lautiori, quam quod jure ipsi deberetur, in bonis communioni obnoxiiis condominio. Non vero restringi posse jura communionis ab una, nisi extendantur ab altera parte & vicissim, adeoque unum horum semper involvere alterum, ut quantum accedat uxori, tantum marito decedat & contra, per se patet.

(e) Strictissimi juris esse hæc pacta, ideoque non extendenda ultra momenta in specie iisdem designata, notissimum est. Ut igitur in dubio sic interpretanda sunt, ut quam minimum a jure communi discedatur; ita præsertim in casibus non expressis, etiam si & similis in iis quam in expressis esse videatur ratio, tutissimum est, ut hujus sanctione steretur. Quod enim pactum non dicit, id nec Judicis est dicere, in causis in primis, in quibus non solum contra-

he-

hentium vertitur salus, sed vel maxime eorum quæ suam illis pecuniam crediderunt.

§. VI.

Quia autem recta postulat ratio, ut quam quisque sociorum fert lucri eam & ferat oneris cum lucro illo connexi partem, nullo negotio intelligitur pactam inter conjuges bonorum *societatem*, si in *Leoninam* inciderit, legibus civilibus sustineri non posse (a). Quam primum igitur statuta est pacto antenuptiali quæ inter conjuges vigeat communionis bonorum forma, re ipsa etiam definitum est, quæ cujusque in diluendo ære alieno, si quod in communes usus conflari acciderit, futuræ erunt partes, quippe de quo partim ex ipsa societatis indole, partim ex iisdem, quæ posita communione legali obtinerent principiis, erit judicandum (b). Non enim his pactis efficietur unquam, ut si ex bonis, quæ in communionem venerunt, communibus debitis satisfieri nequeat, Creditoribus intercludatur regressus ad eorum quæ restant solutionem ex bonis, etiam uxoris, extra communionem positis pro rata consequendam (c).

(a) Societatem ex qua alter lucrum tantum, alter damnum sentiret, jam olim *Leoninam* dictam, occasione procul dubio fabellæ *Æsopica*, quam exhibet PHÆDRUS *Lib. I. 5.* ex Aristone docet ULPIANUS *l. 29. §. 2. ff. pro socio.* Et sane quod ibidem & *l. 30. sequ.* monetur, iniquissimum est talem coiri societatem, ut aliam damni, aliam lucri partem socius ferat;

ferat. Neque enim *lucrum* intelligitur nisi omni *damno* deducto; neque *damnum*, nisi omni *lucro* deducto, cfr. §. 2. *Inst. de Societ.* & HOPPII *ad e. l. comment.* Quando autem damnamus has & quæ cæterum *Leonium* sapiunt pactorum species, facile quisque videt, non eam nobis sedere opinionem, quod, si liquido adpareat talem societatem *donandi* causa fuisse initam, subsistere eadem non possit respectu ipsorummet contrahentium, & quatenus bona donantis damnis pensandis suffecerint. Dicimus tantum, in dubio, & quoties aliud bona utrinque fide actum fuisse expresse non constat, interpretationem istius modi pactorum faciendam esse secundum æquitatem, quæ non sinit ut alteri per alterum iniqua inferatur conditio, cfr. *XV. 8. HB. Ambigua* scilicet *intentio*, ita accipienda est, ut *res salva aëtori sit. l. 172. §. 1. ff. de div. reg. Juris.*

- (b) Debita, quæ alteruter conjugum vel (α) ante nuptias, nec tamen occasione nuptiarum; vel (β) stante quidem matrimonio, at in propriam suam utilitatem, ex qua in alterum nihil redundavit emolumentum; vel (γ) denique, sua ipsius culpa aut crimine sibi contraxit; eorum omnis inter conjuges, Jure nostro, sublata est communio, ut ex iis nec maritus pro uxore, nec vicissim uxor pro marito obligari, ne dum conveniri possit. De ultima debitorum specie, quin ex solius ejus qui deliquit bonis essent solvenda, nunquam dubitatum, cfr. *XXI. 2. EdsÖB. & XXIII. DrB. med vilja LL.* Sed de duabus prioribus longæ inter Pragmaticos agitatae sunt lites, quibus finem tandem imposuit, quod auditis singulis Regni Dicasteriis & Jure Consultorum responsis, promulgabatur *K. M. Rescr. til Åbo HofR. d. 17 Nov. 1669.* cui accessit *K. M. Resol. och Förkl.*

d 28 *Maji* 1687. *mom.* 1. e quibus etiam petita sunt quæ in hodierno Codice *XI.* 2. 3. 4. *GB.* de hoc argumento sancita leguntur. Nulla ergo amplius moveri poterit quæstio, nisi de debitis, quæ aut ad faciendos sumtus sponsalicios ac nuptiales, aut post consummatum matrimonium, vel in usus mutuos qualescunque, vel socia utriusque culpa, contrahi acciderit. Atque hæc sunt, quorum inter conjuges communionem, nisi diserte aliter cautum sit, ex forma initæ bonorum societatis, qualisqualis illa demum fuerit, æstimandam pronunciamus, ut quam quisque elegit lucri partem, eam & damni elegisse sit censendus. Inter socios quippe, quoties de solvendis debitis agitur, non id spectatur, quantum quisque extra societatem possideat, sed in quantum socius fuerit. Hinc & *XI.* 3. *GB.* generaliter statuitur, excussis primum bonis communibus, quod deinde remanet æs alienum, ex bonis cuique sociorum propriis esse luendum, non pro ratione eorum quantitatis, sed *efter then andel bvarthera i gâlden oeb bolaget âger.* Sin claris & perspicuis verbis immunitatem a præstatione æris alieni, alter sibi stipulatus sit, ratum quidem id erit, quousque ex facultatibus alterius eidem fieri possit satis. An vero & in præjudicium creditorum aliquid operetur illa stipulatio mox videbimus.

- (c) Fieri jure non posse, ut in gratiam mariti pactis antenuptialibus inseratur clausula, qua is obligatione præstandorum communium debitorum eximeretur, haud difficulter unusquisque perspicit. Talis namque pactio & monstruosissimis fenestram aperiret fraudibus, & maritum, quem natura caput societatis conjugalis esse voluit, uxorio quasi imperio subjiceret. Hinc & istam pactorum nuptialium formam, tan-

tanquam securitati humanæ societatis valde inimicam, & mariti persona vel maxime indignam, omnibus tantum non omnium moratiorum gentium institutis rejectam videas & improbatam. Potius in multis regionibus usu invaluit, ut ex ære alieno, quod ultra communium bonorum vires contraxerunt conjuges, *maritus* absque ullo *divisionis beneficio* in solidum, quoad ejus suppetant facultates; *uxor* vero tum primum, cum solvendo non est maritus, subsidiaria tantum obligatione teneatur. Vid. MEVIUS *ad Jus Lubec. Lib. I. Tit. V. Art. 7. §. 58. seqq.* Quibus tamen mitiores nostræ sunt leges, quippe quæ marito divisionis beneficium concedunt, ejusque bona, tum demum, cum uxorem pecunia defecerit, in solidum excutienda jubent. Uti vero ex dictis evidens est, maritum pacto antenuptiali huic se obligationi subducere minime posse; ita de uxore, cujus in causis debendi favorabilior conditio esse solet, quæsitum in foro novimus, annon fortassis illa immunitatem a præstatione communium debitorum sibi stipulata, si vel hæc facultates mariti superaverint, ab actionibus Creditorum in totum debeat liberari? Quod quidem negandum nobis videtur. Non inficiamur, maritum in hoc casu omnia in se matrimonii onera suscepisse. Sed quam omni pactioni ratio ipsa indidit clausulam SALVO JURE TERTII, eam & huic inesse firmiter sumus persuasi. An enim aliquid & bonæ fidei paciscentium & juri Creditorum magis potest esse adversum, quam ita pacisci, *Ego te non mea, sed aliorum impensa sustentabo: Reddam te cum aliorum damno locupletiolem?* De suo, quoad jura sinunt, donare cuique est integrum. At de alieno ludere corio, & cum Creditorum nece conjugii suæ gratificari velle, id quidem manifestissimæ improbi-

tatis esse fatebuntur, quotquot sunt qui aliquo tan-
 guntur justitiæ sensu. Sane, si ulla usquam gentium
 existeret lex, quæ uxoris bona ex debitis in commu-
 nem arcam versis non obligari pronunciaret, ex-
 structum sibi gratulari possent prodigi omnes & de-
 coctores alinum pontem, cui insistentibus ipsis,
 Creditorum primum bona rapere; in muliebribus
 deinde beneficiis asylum quarere; ibique tandem be-
 atis ex iis rapinis ambobus, vivere impune liceret.
 Hinc nec sine causa Illustr. BYNKERSHOEK *Quæst.*
Jur. priv. Lib. II. c. 1. in Batavos suos invehitur,
 quos inter, pessimo exemplo & magno cum publi-
 cæ rei detrimento, moribus recepta est iniquissima
 paciscendi forma, qua *mulier optionem sibi servat, an*
lucrum damnumque, an sua duntaxat, quæ attulit, sal-
va habere malit, ut si bene cesserit communis œco-
 nomia lucrum eligat, si male, damno renunci-
 et, su-
 aque jure *περὶ τῆς γυναικὸς* auferat. Nonne leonina hæc
 est pactio, qua nihil efficitur aliud, quam ut pro li-
 bidine mulierum everrantur Creditorum patrimonia.
 Obligabuntur ergo ex communibus debitis ad solu-
 tionem etiam uxores. Non tamen obligabuntur ul-
 tra modum societatis, eumque vel ex pacto, vel si
 excludi omnem in bonis mutuis communionem pla-
 cuerit, ex dispositione juris communis æstimandum.
 Est scilicet feminis, non tam in favorem sexus, quam
 ob summam potius jurium, quæ circa administra-
 tionem rei familiaris marito & uxori competunt,
 inæqualitatem, id privilegii indultum, ut ex debitis
 matrimonialibus, quo minus ipsæ se correas debendi
 effecerint, vel ut verba legis habent, *utan så är*
at man och hustru, begge för en, och en för begge, sig
til gäldens betalning förskrifvit hafva l. cit. nunquam
 nisi pro rata teneantur. Atque sic satis jam patere
 arbi-

arbitramur, pactis antenuptialibus, utcumque concessis, contra jus commune, quale loco classico XI. 3. *GB.* descriptum habetur, communibus conjugum Creditoribus, præjudicari nullatenus posse.

§. VII.

Interest conjugum, interest publicæ fidei, ut legitime, rite, & bona utrinque fide ineantur hæc pacta: ut mota lite parata sit eorum probatio: & ut denique palam innotescat, in quas condiciones a conjugibus fuerit conventum. Hinc & varias, e quibus *substantiam* capiant, sollemnitates in contractibus hisce observandas legislator præscripsit (*a*). Tales sunt, quod in *scripturam* redigi (*b*); subscriptione non contrahentium modo, sed & *idoneorum* imprimis *testium* firmari (*c*); & intra certum tempus in *registris judicii adnotari* (*d*) debeant. Atque ea est horum sollemnium necessitas, ut, si vel unum eorum negligi aut omitti contigerit, *actus* nullus omnino & irritus habeatur (*e*).

(*a*) Pactis nudis, ut Romanis loqui mos erat, obligationem naturalem contrahentibus induci, inter omnes est in confesso. Id tamen non impedit, quo minus legibus civilibus actio ex iisdem in foro juste negetur. Etenim ad *veritatem* factorum tanto felicius investigandam; ad præcavendas fraudes; ad ponendum judicium arbitrio modum; & ad restringendum quadantenus in civibus intempestivum, de negotiis, quorum normam Jure communi præscriptam habent, contrahendi pruritus, adprime conducit, pacta inter cives iniri solita certis alligari carimoniis,

pro varia negotiorum natura ad obtinendos hos fines comparatis. Et hæc quidem sunt, quæ *sollennia* & *sollennitates* juris dici solent.

- (b) Circa ipsam scripturam s. instrumenti confectionem, quæ observanda sint, optime ex iis discis auctoribus, qui cautelas contractuum exposuerunt, e quibus unum nominasse sufficiat SAM. STRYKIUM, qui in opere *de caut. contract. necessar. Sect. I. c. VI.* singula, quæ huc spectant, copiose latius est persecutus. Si vero potissima ad quæ attendendum erit momenta scire aveas, hæc fere in compendium missa illa erunt; ut instrumentum claro ac perspicuo orationis genere, absque tricis & ambiguitate ulla, secundum veram contrahentium mentem, ordine concinnetur: ut ad scriptionem Charta adhibeatur sigillata, quantam pro varia pactorum ac paciscentium conditione requirit *K. Förordn. d. 24 Januar. 1748. §. 18.* ut vitentur rasuræ, cancellationes, lituræ, item scriptiones interlineares, marginales ac apostilla, præsertim in iis quæ ad negotii substantiam pertinent, ne suspecta reddatur instrumenti fides: ut caveatur ab abbreviaturis & in definienda in primis rerum pacto subiectarum numero, quantitate & æstimatione, a notis numericis seu ciphris, adhibitis potius plenius litteris ac verbis, cfr. *XXIV. 2. RB in fin.* ut locus & dies conditi pacti exprimantur; ut a contrahentibus ipsis, vel, si scribere nesciant, eorum vice ab eo, qui ad instrumentum conficiendum operam commodavit, nominum subsignatione corroborentur: & ut tandem in majorem rei fidem adponentur vel sigilla vel quibus cæterum contrahentes uti solent signa. De his autem singulis prolixius commentari jam non vacat.

(c) Pa-

(c) Pactis antenuptialibus, quam res agatur creditorum vel mariti vel uxoris, supra §. §. I. & III. a nobis est ostensum. Contra illos vero cum privatam conjugum scripturam nihil omnino probare posse omnes concedant; patet inde, ad convalidanda hæc pacta testium præsentiam absolute esse necessariam. Numerum eorum lex non determinat, sed cum plena hic requiratur probatio, duos ad minimum, & eos quidem omni exceptione majores, advocandos esse, ex *XVII. 29. RB.* efficitur. Quod regulariter non alii quam masculi adhiberi debeant, & ipsa negotii indoles, quæ sollemnitatem juris, cui & feminas intervenire tantum non ridiculum foret, efflagitat, sed & phrasis *gode män*, qua lex *VIII. 1. GB.* utitur, plus satis demonstrant. Non ignoramus displicere nonnullis hanc doctrinam, & id quidem ex eo in primis capite, quod vocis *Man*, ceu & in vulgus notum, promiscuus in jure sit tam de viris quam feminis usus, quodque hæc ob solam sexus infirmitatem a dicendo testimonio non repellantur *XVII. 10. RB.* At hi, *actus sollemnes* extra judicium gestos, a *factis* quorum alias necessaria incidit probatio non satis discernunt; & diversissimas præterea quæstiones, quinam stricto jure testes esse debeant, & annon in casu necessitatis, dum masculi haberi non possunt, etiam feminarum testimonium ex æquitate ratum haberi queat, inter se confundunt. Id verissimum, phrasin *gode män XX. 6. AB. IV. 15. & VI. 1. UtzB.* nonnisi de viris bonæ ac integræ famæ explicari posse: nec ullam adesse rationem cur vel loco allegato *VIII. 1. GB.* vel *XVI. 1. AB.* eadem in alium detorqueatur sensum, principiis juris, quæ feminas negotiis forensibus immisceri nolunt, adeo inimicum. Non autem sufficit rogatos testes, nomi-

na tantum sua in fidem facti subscripsisse. Expressis potius verbis, quo sic omnis cesset doli suspicio, testabuntur, pactum ante celebratas nuptias fuisse initum, nec præter rem erit, si addatur, partes deliberate & libere in id consensisse.

- (d) Adnotatio pactorum antenuptialium in registis judicii, *intekning*, duplici in primis ex ratione summe est necessaria, ut nimirum (α) præcaveantur, quæ suppositione falsorum instrumentorum haud difficulter alias committi possent fraudes; & (β) in publicum constare queat, quas in circa mutua bona conditiones, convenerint conjuges. Et sane, nisi hanc cautelam jura introduxissent, actum fere esset & conclamatum de publica fide & rerum creditarum securitate, exulcerato præsertim hoc ævo, quo redactis ad incitas conjugibus nihil frequentius esse solet, quam ut, nullos non dolos in Creditorum perniciem machinati, in separatione bonorum funestum tandem quærant præsidium. Si occultare hæc pacta conjugibus liceret, quæ non inde secuturæ essent turbæ? De pecunia credita, de pretio rerum emtarum & de aliis quibuscunque rebus facile fides haberetur ei, qui locupletem domum duxerit uxorem. Ubi tamen fortuna deluserit maritum, mox delusi erunt creditores. Ecce enim præsto esset ficta conventio, testibus, in judicio quidem non repellendis, sed ejus tamen generis, quibus perjuriam vendere nulla religio, firmata, quæ maritum ab omni in ejus bonis communione excluderet, & creditorum simul res everteret. cfr. BYNKERSHOEK I. cit. Quæ ergo, quam diu antiqua virtute & fide, nec sua profundere, nec aliena appetere docti, vitam agebant homines, vel necessaria minus, vel quæ saltem per integri anni spatium differri posset, videbatur

batur hujusmodi pactorum apud judicem insinuatione, *K. Br. d. 24 Mart. 1718.* cujus & alia fere tum, ac hodie fuit ratio: eam jus recentius, strictissima conjugibus obligatione injunxit, *VIII. 1. GB.* At & adhuc nonnulla veram Legislatoris intentionem eludendi relicta erat via. Ruri domicilium habentibus, fatalis quidem præscriptus erat insinuationis terminus, *proximum a nuptiis judicium:* In municipiis autem peractis nuptiis *in continenti, straxt ester viglsen,* eadem facienda edicebatur. Cumque facile adparet, nonnisi cum latitudine quadam hanc accipientiam esse loquendi formulam; accidit inde, ut in curiis urbicis, pro diverso judicantium arbitrio & recepto semel more, pro diversitate locorum diverso, haud parum variarent legitima insinuationis spatia, quæ fixa & æqualia ubique esse conveniebat. Fori præterea usu, contra evidentissimam legis rationem, arrepta, ut videtur, ex causâ plane dissimili, *IX. 4. AB.* occasione, invaluit, ut obsignata judiciis exhiberentur hæc pacta. Nec obesse quidquam credebatur, quo minus, qui de ordine nobilium essent, in Dicasteriis regni, tanquam foro suo personali, adnotanda eadem facerent. Ad tollendam itaque istam juris ambiguitatem & perversam fori consuetudinem emendandam, constitutione Regia *ang. astr. och förmons samt Boskiln. och uvarfva mål d. 26 Aug. 1773. §. 18. mom. 2.* præfinitus est faciendæ eorum in urbibus insinuationi octavus a nuptiis dies, & simul decretum, ut aperta exhiberentur, protocollo verbo tenus inserenda, & inde cuicumque exemplum eorum petenti exscribenda. Sed neque adnuc securitati & commoditati creditorum satis erat prospectum. Cum enim plerisque in locis usu venisset, ut registis judicii ordinariis, ad festum

Michaelis sequentis demum anni Supremo Dicast-
rio exhibendis, infererentur: periculum remansit, ne
forte, colludente cum conjugibus Judice, post ela-
psum legitimum tempus, hujusmodi pacta sive ve-
ra, sive postea conficta, protocollo furtim velut in-
ferrentur. Quocirca, si vel fideliter officio suo fun-
ctus esset iudex, iis quorum nosse intererat, quam
bonorum societatem conjuges iniissent, multum in-
de molestiae creabatur, quod rebus sic stantibus, ni-
si evolutis uno vel pluribus magnae molis volumini-
bus, certiores ea de re fieri non possent. Ut ergo
his obviam iretur malis, separato a regeſtis iudicii
ordinariis protocollo in posterum inferenda haec pa-
cta, eademque deinde intra tempus *VII. 3. RB.* de-
finitum, & sub pari plane, quae ibidem statuitur
multa, Supremo Dicastrio, adnotatis in margine
contrahentium nominibus, exhibenda iussit Rex Au-
gustissimus *Litteris d. 16 Julii 1776.* datis; ut jam
vix nisi dormientibus Creditoribus pactis hisce no-
ceri queat. Est autem ex adlatis manifestum, nulli-
us amplius usus esse, pactorum horum a Nobilibus
initorum in Dicastriis Regiis adnotationem; eam-
que, non adtento, an qui pacti sunt, aliquo fori per-
sonalis privilegio utantur, fieri debere vel in iudi-
cio territoriali, vel in curia majori illius loci ubi
celebrari nuptias contigit. cfr. *II. 3. VI. 3. VII. 1. RB.*
Angustior ceterum est terminus insinuationi
eorundem praescriptus, quam ut in foro domicilii
contrahentium cum effectu juris adnotari semper
possint. Hinc, cum & praeterea domicilium muta-
bile sit, locus contra nuptiarum mutari nequeat; tu-
tissimum est, pariter ac Creditoribus commodissi-
mum, ut *forum contractus*, si vel illud cum *foro do-
micilii* non coinciderit, his in causis conjuges se-
quan-

quantur. Facile autem perspiciet adtentus lector, quod si de *dote* tantum *matutinali* constituenda, vel *successione* conjugum, pactis antenuptialibus actum fuerit, non omnino necessariam esse eam illorum in iudicio adnotationem, cujus hactenus mentionem fecimus. Cessante enim in iis ratione legis, cessat etiam ejus dispositio.

- (e) Formam externam, quam in contractibus civium servandam præscribere Legislatori placuit, individuiam censei, nec ab ejus observatione quemquam excusare se posse, tam notum est, quam quod notissimum. In primis id procedit, quoties actus aliter gestus, clausula, quam vocant, annullativa, expresse a lege irritatur. Hoc autem cum qua hæc pacta difertis verbis, fiat, *VIII. 1. GB. ei måge sådane förord gälla, utan* &c. neque ullum est dubium, quin vel uno horum sollemnium deficiente, nulla debeant pronunciari. cfr. STRYKIUS *l. cit. c. IV. §. 1.*

§. VIII.

Accidit nonnunquam *extraneis*, ut in territorio Svecico bona possideant, de quibus nuptias inituri paciscantur (a). Contingit quoque, ut qui, pacta inter se certa quadam societatis bonorum forma, extere nuptias contraxerunt *indigenæ* aut *peregrini*, huc vel revertantur vel commigrent, sibi que in nostra gente domicilium constituent. Ut vero effectum aliquem in nostris foris sortiantur pacta, quæ ab his fuere inita, nequaquam sufficit, ut statutis *loci contractus* sint conformia; sed necesse est, ut *ante nuptias* condita & *testium subscriptione* firmata, intra certum temporis spatium, a die vel consummati matrimonii, vel con-

stituti domicilii, computandum, Judici competenti actis publicis inferenda exhibeantur (b).

(a) Quando de extraneorum civium in patria bonis quaestio movetur, probe distinguendum est inter *mobilia*, quæ casu, aut quacunque de causa per tempus aliquod in nostro territorio persistunt, liberæ interim domini sui dispositioni subiecta; & *immobilia* sive per se, sive ex destinatione domini aut sanctione juris talia, perpetuique usus causa in nostra ditione permansura. *Ille* personam cuius sunt, ejusque domicilium sequi; *hec* vero legibus illius territorii in quo sita sunt subiacere iisque regi, immoti & expediti est juris. Horum scilicet respectu conjuges, non aliter ac subditi illius Principis, cuius imperio res ipsæ subsunt, considerari debent. De his itaque, non de illis, sermonem nobis jam esse, facile unusquisque perspicit.

(b) Quæ quoad patrios cives supra adductæ sunt rationes, eadem suadent, ut nec *extraneis*, qua bona in nostro solo posita, nec *peregrinis jus domicilii adeptis*, nec *indigenis* post contractas extere nuptias *domum reducibus*, de substantiali pactorum antenuptialium forma, quatenus possibilis ipsis ejus est observatio, nihil quidquam debeat remitti. Cavendum namque est, ne his magis quam aliis fraudum committendarum occasio suppeditetur. Atque huic principio etiam jus nostrum innititur. Quod vero *istis* anni & noctis: *illis* sex mensium; *his* vero sex hebdomadum indulgeatur spatium, intra quod pacta sua in regestis judicii adnotanda curent VII. 2. 3. GB. ratio subest, quod partim per præsumtam in illis rei nostræ forensis ignorantiam, partim per rerum naturam fieri nequeat, ut citius eadem insinua-

re possint: & in Jure idem plerumque valeat, an impossibilis plane, an cum summa difficultate conjuncta sit rei alicujus expeditio. Currere autem quæ extraneos, terminum fatalem insinuationis faciendæ, a die nuptiarum: qua peregrinos vero & indigenas domum reversos, a die constituti domicilii, satis liquet. Quemadmodum & dubio caret, illorum pacta in foro rei sitæ; horum contra in foro domicilii adnotari debere.

§. IX.

Intuitu futuri matrimonii iniri hæc pacta, hujusque adeo consummationem, necessariæ instar conditionis esse, ex cujus existentia vim suam ac effectum nanciscantur, & ipsa eorum denominatio, & quæ hactenus diximus, satis reddunt manifestum. Quod si ergo quacunque de causa non subsequantur nuptiæ; aut subsequantur quidem, sed matrimonium ob deprehensam ejus nullitatem rescindatur; necesse est, & illa, eo ipso destituta quasi, concidere (a). Veris autem nuptiis consecutis, dummodo recte fuerint adornata, vim induunt legis, ex qua conjugum in bonis mutuis jura dijudicanda erunt (b). Et licet non repugnet, eadem, quoad conjuges ipsos adtingunt, mutuo horum dissensu revocari posse: haud difficulter tamen intelligitur, quæ creditorum jura & petitiones perpetuam iis & irrevocabilem tribuendam esse auctoritatem (c).

(a) Morte Sponsi aut Sponsæ, & repudio haud raro evenit, ut exitum non sortiatur, de quo conventum erat matrimonium. Accidit etiam, quoties *legitimum* adfuit *impedimentum*, vel *absolutum*, quo minus hæc persona, vel *respectivum* quo minus hæc ambæ mutuis jungerentur nuptiis; pariter ac quoties alterius consensus aut dolo fuit elicitus aut metu extortus, ut vel lege jubente, vel ad in-

stantiam partis innocentis rescindi necesse sit matrimonium, tanquam quod ab initio jure erat nullum. Deficiente autem sic pacti conditione, deficere etiam omnem ex illo obligationem, eaque sublata, rem vel in integrum restitui, vel qua putativos conjuges ad juris communis dispositionem *V. 3. XIII. 7. in fin. GB. & §. 8. ibd.* redire, per se patet. Atque hinc simul primum est intelligere, quæ sit ratio, quod ante consummatas nuptias neque adnotationem istius modi pactorum in judicio faciendam voluerit Legislatoris providentia.

- (b) Suspensa velut quiescunt hæc pacta, quamdiu durant, aut Societas bonorum, aut, una cum illa, ipsum matrimonium. Ubi vero, vel lapso facultatibus altero conjuge, ab altera ad separationem bonorum, *Boskildad*, provocatur, vel soluto sive morte sive per divortium matrimonio, ad divisionem patrimonii pervenitur; tum eorum plene sese exserit effectus. Qui quidem in eo inprimis consistit, ut, confecto rite inventario *IX. 1. AB.* secundum illa, nec ex jure communi, separatio bonorum debeat peragi.
- (c) Verissima est regula, *nil tam naturale esse, quam eo genere quidque dissolvi, quo colligatum est.* Sed non extendendum esse illius sensum ultra privata contrahentium jura, adeoque nec a conjugibus ad eorum creditores, ex iis, quæ de non lædendo jure tertii antea sæpius monuimus, unusquisque intelligit.

§. X.

Ex his autem quæ jam diximus satis superque adparet, quemadmodum dissolvantur pacta antenuptialia. Quibus cæterum modis, deducta in forum controversia, infirmari possint, & quomodo illorum instrui oporteat defensionem, facile adsequetur, quisquis ex universæ hujus tractationis serie intimiorem eorum naturam perspexerit (a). Id unicum addere e re nostra erit, non omnem, sicubi in materia pacti peccari contigerit, illud vulnus respuere medelam (b); formæ autem externæ vitium, quamvis paullo levius, in his, haud secus ac in aliis qui strictissimi sunt juris, contractibus, insanabile plerumque haberi.

- (a) Loca, quæ rationes infirmandi in primis suppeditant sunt (a) qualitas contrahentium (b) Res pacto subjectæ, & (c) forma pacti externa in sollemnitatibus consistens. Quæ ex quoque eorum deduci possint, causæ cujusvis indoles peritioribus facile suggeret.
- (b) Par plane hoc respectu pactorum antenuptialium, quæ ultimarum voluntatum est ratio, ut qui in materia inciderit error, ad normam juris communis & possit & debeat corrigi, salva in cæteris manente pacti substantia *XVII. 7. AB.* Sed & temporis & loci angustia ulteriorem nobis vetant horum persecutionem.